

ALLELUIA - Húsvét Közép-Európában

Szerző Administrator

2012. március 27.

Utolsó frissítés 2012. március 27.

ALLELUIA - Húsvét Közép-Európában Újabb Szvorák Katalin CD tölthető le ingyen Szvorák Kati honlapjáról „Alleluja...Ősi keresztény énekek, népdalok: a gyűlölet és testvériség, az otthon és idegenség roppant feszültségei közt kinyíló dallam üzen e sugárlemezen, ha nem is az oltár, de az eleven test templomának liturgiájával (melynek a hangszálak a nemes orgonasípjai) - üzeni a dallam Kati hangján, hogy szomorúságunk földjéből kelhetnek csak ki a húsvéti reménység virágai.”

Czigány György

Külön Kyrie Szvorák Katinak Szívünk maradék hamuját tehetetlen, síró gyerekként viszi a vihar, hogy Isten arcába vágja. Uram irgalmaz, segíts hogy hangodra ismerjünk - halálos a szél zúgása. De irgalom, hogy aki él értünk virágot ültet. Míg végleg elfogy a testünk, míg marék port csap föl az eleven böjti szél, s mégiscsak mennyekig emeli régvolt szívünket. Czigány György Közép-európai Húsvét

Ismét egy különleges tematikus lemezzel jelentkezett Szvorák Kati Liszt- és Kodály-díjas népdalénekesnő. Még a Magyar Millennium évében kezdődött az a közép-európai sorozata, melyben az év jeles ünnepeihez kapcsolódó, egyházi és népi énekekből összeállított felvételeket készít kitűnő előadóművész-partnerei közreműködésével. Ilyen kiadvány volt a karácsonyi lemeze, az Örvendezzünk, ilyen az Ispiláng, a dupla korongos Stafírun, valamint a tavaly kiadott Télkergető. A napokban a Hungaroton gondozásában megjelent Alleluia című albumán a közép-európai húsvét liturgikus énekeit és népzenei világát ötvözi. A zenei ünnepvárás a bűnbánati ájtatossággal indul a Kájoni Cantionale Catholicumból való magyar nyelvű könyörgés szövegének felhasználásával és a Feltámadást köszöntő, Isten dicsőségét hirdető, negyedik századból származó latin himnusszal zárul. A dallamokat a különböző felekezetű népi énekeskönyvekből választotta az énekesnő. A források lelőhelye Moldvától Lengyelorszáig és a bajorok földjéig terjed. A zenei feldolgozások, hangszerelések Kiss Ferenc, Szvorák Kati, Rudolf Pietsch és a Vujicsics Együttes nevéhez fűződnek. A zenei kísérettel mértékletesen, az eredeti dallamok iránti alázattal bánt az alkotógárda. A cél az volt, hogy kiemeljék az énekek szépségét, ám ezenközben ne csorbuljon se a szövegek, se a dallamok hatása. - Csak megerősíteni tudom, amit idős asszonyoktól hallottam: többszöri imával ér fel, ha az ember éneklí ezeket a népi énekeket. Lelki nyugalmat nyerünk általuk a böjti időszakban és a Húsvéti ünnepen. A dalok segítenek önmagunkba fordulni, önmagunkat megismerni; fokozzák lelki elmélyülésünket? nyilatkozta a két évtizede saját, önálló énekesi útját járó művész. Az, hogy a felvidéki származású előadó több nyelvű zenei anyaggal jelentkezett, egyáltalán nem új keletű dolog: már első, 1986-ban kiadott Dalvándorlás című lemezén a bartóki szellemben, több nyelven szólaltatta meg a Kárpát-medence népeinek közös dallamkincsét. Egy ilyen album elkészítése rendkívül sok veszéllyel, utánajárással jár, de az alkotás öröme mindenért kárpótolja az embert, mondta az új CD-megjelenésének napján Szvorák Kati. A tematikus lemezek egyúttal jól reprezentálják azt a tudásanyagot, amellyel az énekesnő rendelkezik; sokkal több minden megmutatható így a közönségnek, mintha csak a kedvenceit gyűjtené egy csokorba. A sorozat újabb, Pünkösdről szóló darabja jövőre várható.

Kálmán Gyöngyi : Közép-európai húsvét (Új Ember, 2004. április 4.) Mint a felsorolásból is kitűnik, a válogatás, az összeállítás nem egyetlen szempontot követ. Felfedezzük benne a húsvéti ünnepkör időrendjét, néha országok/nyelvek szerinti csoportokkal találkozunk, máskor pedig egy-egy témakört többnyelvű énekekből összeállított dalcsozor mutat be. Már a címeiből látható, hogy az egyházi dallamok és a népi - vagy népzenei rokon - dallamok is jól megférnek egymás mellett, ráadásul a gyermekjátékdalok világába is betekintést nyerünk.

Hasonló gazdag változatosság tanúi lehetünk a hangzó anyag zenei elemzésekor. Szólisztikus énekek, a női hangot néha felváltó férfi-ének, s közben az antifonális és rezponzorális éneklésmód megannyi képviselője kínál sokszínű hangzást, a cappella, avagy különböző hangszer összeállítású együttesek kíséretével. Változatos az egymásra következő dalok metrikus rendje csakúgy, mint a szabad (parlando vagy rubato) és a kötött, ritmikus karakterű énekek egymásutánja.

Mint egy orgonavirág-csozor, melynek minden szála, s azon belül a fűtök mindegyike külön méltó a részletező figyelemre - s mint egy természeti jelenséget, e hangfelvételt sem illetheti kritika, inkább csak a figyelmet a szépségekre irányító elemzés.

A Húsvét - a legnagyobb gyász és talán a legnagyobb öröm ünnepe is egyben. E kettősség, megannyi árnyalatával, jól érvényesül az összeállításban.

Szvorák Kati éneke - s hiszem, hogy nemcsak én gondolom így - megunhatatlan. Szinte feloldódik minden egyes dalban, amit megszólaltat - tehát aligha lenne értelme "előadásról", "interpretációról" beszélni. Mintha a dallamokkal felerősítene, kihangsúlyozná azokat az érzéseket, amelyeket már a szöveg is kivált az érzékeny hallgatóból. Ilyen művészi teljesítményt hallgatva világosodik meg napjaink zenekedvelője előtt az az életérzés, mely régi eleinket eltöltötte a templomokban, az énekes szólisták hallatán: helyettünk szólnak, a mi nevünkben (is) áldoznak a szépség oltárán.

Így indul ez a különleges szertartás, invokációval, majd magyar és lengyel kántával folytatódik. A kinszenvedés-történet tovább szélesíti a zenei terület érvényességi körét: morva, horvát, szlovén és német nyelvű énekekkel. A terjedelmesebb hangszeres szakaszokkal további dimenziót kap a hangzás. A negyedik témakör további adaléka a

tér-dimenzió kiterjesztése. Az Előttünk tündöklék Jézus keresztye körmenetek emlékét eleveníti fel, s ennek az érzetnek a kialakításában nagy szerepe van a csengőnek (a ministránsok hangszerének).

És amikor egyházi népének, a szólisztikus előadás esetében "megengedett" szabadsággal, népi ihletésű díszítésekkel csendül fel, a hallgató már nem közönség, hanem valamiféle közösség tagja; olyanoké, akiknek nevében lép fel a szólista.

A folytatásban énekesek csoportja társul a szólistához, az ünnep közösségi jellegét erősítendő.

És még szélesebb érvényt sejtet az összeállítás záró-száma, a Húsvéti himnusz, melyben ugyanazt a dallamot unisono énekl latinul a férfiak csoportja, a magyarul e zenei értékek közkinccsé tevője, Szvorák Kati:

(Elhangzott a Bartók Rádióban)

Szép is ez a testvériség, elvégre az egész térséget, magát Európát is a keresztyénység és az ebből fakadó hasonló kultúrkör és szokásvilág köti össze. Ennek bizonyítéka ez a lemez is?

Ebbe a korbá kalauzol minket Szvorák Kati lemeze, amely tulajdonképpen kész zenetörténeti példatár, megható és felejtethetetlen előadással?

Kiss Eszter Veronika: Nagyhét és húsvét a népköltészetben

(Magyar Nemzet, 2004.04.7.)

A lelki bánat, a sorcsapás okozta keserűség már önmagában is alkalmas arra, hogy kiénekelje az ember saját fájdalmát, s ha ehhez a melankólikus szövetű kifejezéshez ősi keresztyén énekeket, népdalokat hív segítségül egy előadó, abból csak színvonalas produkció születhet. Találóa fogalmaz Czigány György író az ajánlászövegben: "üzeni a dallam Kati hangján, hogy szomorúságunk földjéből kelhetnek csak ki a húsvéti reménység virágai."? Egy-egy ünnepészlet köré válogatta a dalokat, s az így kialakult tizenkét zenei fejezet íve katartikus élményhez juttatja a hallgatót?

Borzák Tibor: Szvorák Kati imádságai (Szabad Föld, 2004.április 9.)

Alleluia

Eredetileg húsvétra szánták szerkesztői ezt a gyönyörű népzenei albumot, s kicsit megkésve jelent meg Szvorák Kati új albuma, melyet aktualitás ide vagy oda, mégis érdemes meghallgatni, sőt megvásárolni. Röviden összegezve: ritka minőséget, a felfedezés és az összevetés élményét kínálja, úgy hogy közben nemcsak elbűvöl és szórakoztat, de még fel is emel abból a nagy micsodából, amiben napjaink közmédiája folytán ha kell ha nem, nap mint nap deréig tocsogunk...

Index

Húsvét hangjai a hétköznapiakban

"Belső fényforrás ő: a napsugár kishúga" - méltatja Palotai Erzs. Szvorák Kati népdalénekes valóban beragyogja a napját annak, aki végighallgatja legújabb CD-jét. A Hungaroton által kiadott, "Alleluia. Húsvét Közép-Európában" című hanghordozó méltó folytatása a művész nő nevével fémjelzett sorozatnak. A Liszt-, Hungaroton- és Kodály-díjas népdalénekes elsőként Közép-Európa karácsonyi, majd farsangi dalait gyűjtötte össze, most pedig a térség húsvéti énekeiből kínál egy csokorralót.

Szvorák Kati neve nem ismeretlen a népzene kedvelői előtt. A Losoncon született énekes 1983-1999 között több zenekarral is énekelt (például a Vízöntővel, a Bekeccsel, a kassai Csámborgóval vagy a Hegedőssel). Az elmúlt tizenöt esztendőben több mint kétezer koncertet adott három kontinens 27 országában. Főszerepet kapott a Magyar ének, valamint a Betlehem csillaga című rockoratóriumokban is.

Az új CD-t - mellyel édesanyja emléke előtt is tiszteleg - Czigány György a következő szavakkal ajánlja: "A gyűlölet és testvériség, az otthon és idegenség roppant feszültségei közt kinyíló dallam üzen e sugárlemezen, ha nem is az oltár, de az eleven test templomának liturgiájával (melynek a hangszálak a nemes orgonasípjai) - üzeni a dallam Kati hangján, hogy szomorúságunk földjéből kelhetnek csak ki a húsvéti reménység virágai."

Szvorák Kati jelképes főhajtásának méltó segítője az album minden közreműködője, a Monarchia Zenei Társulás, a Mulatschag Gruppe (Bécs), valamint a Vujicsics együttes. Dicséretet érdemelnek az énekesek is: Boros Tibor, Drucker Péter, Nagy Viktor és Németh Nándor. Ugyancsak öröm volt hallgatni a szentendrei Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészetoktatási Intézmény népdaltagozatos növendékeit, Lindner Zsófiát, Sasvári Borcsát, Tamási Rebekát, valamint Tímár Sárát.

"Evangélikus fülnek" különösen is kedves a hanghordozó három felvétele: énekeskönyvünk 208. (A keresztfához megyek), 217. (Felvirradt áldott, szép napunk), valamint 213. (Krisztus feltámadt, elmúlt kín, gyalázat) énekének dallama. (Ez utóbbi egymás után három - magyar, német, valamint lengyel - szöveggel is szerepel.) Még két evangélikus vonatkozású, egészen pontosan szlovák evangélikus dalt hallhatunk az előbb említettek mellett: Az U? skvie sa ráno vzkriesenia (Már ragyog a feltámadás reggele), illetve a Haleluja, chvály znejte (Halleluja, dicséretet zengjete) kezdetűt.

Szvorák Kati albuma mind nyelvi, mind felekezeti szempontból sokszínű: Közép-Európa húsvéti dalai magyar, lengyel, horvát, szlovén, szlovák, román, cseh, szerb, német és latin nyelven csendülnek fel; és hallhatunk román ortodox, szlovák református vagy éppen görög katolikus liturgikus éneket is. A nagyböjti kánták, imádságok, népénekek, húsvéti játékdalok, liturgikus énekek és himnuszok valódi gyöngyszemek. Szvorák Kati népdalénekes - a belső fényforrás, a napsugár kishúga - "méltó marad" nevéhez, valóban beragyogja a napját annak, aki végighallgatja ezt a korongot.

Evangélikus Egyház - Kultúrkörök (GaZsu)

Szvorák Kati éneke - s hiszem, hogy nemcsak én gondolom így - megunhatatlan. Szinte feloldódik minden egyes dalban, amit megszólaltat - tehát aligha lenne értelme "előadásról", "interpretációról" beszélni. Mintha a dallamokkal felerősítene, kihangosítaná azokat az érzéseket, amelyeket már a szöveg is kivált az érzékeny hallgatóból. Ilyen művészi teljesítményt hallgatva világosodik meg napjaink zenekedvelője előtt az az életérzés, mely régi eleinket eltöltötte a templomokban, az énekes szolisták hallatán: helyettünk szólnak, a mi nevünkben (is) áldoznak a szépség oltárán?

Fittler Katalin: Szvorák Kati legújabb CD-jéről (Sztereo, 2004.október) Tartalom:

Bűnbánati ájtatosság / Penitential prayer

1. Ó, Teremtőnk, hallgass minket / Listen to us, our Creator 2'19"

(magyar / Hungarian)

Audi benigne (Latin)

II. Nagyböjti kánták / Lenten chant

2. Siralmas ez világ / This world is deplorable 3'17"

(magyar / Hungarian)

3. Będz mi lito! ciw / Légy irgalmas / Have mercy on me 1'20"

(lengyel / Polish)

III. Az Úr kínszenvedése / The Lord's Passion

4. Vy'la hvizda na kraj svita / Az ég alján csillag ragyog 4'05"

A star is shining in the sky

(morva-magyar / Moravian-Hungarian)

5. Golgota je gora / Golgota magasán / On Golgotha's hill 1'56"

(horvát / Croatian)

6. Poslu'ajte kr'eeniki / Hallgassátok, keresztények /

Listen, Christians 1'49"

(szlovén-magyar / Slovenian-Hungarian)

7. Majka božja je zaspala / Isten Anyja elszenderült 1'36"

God's Mother has fallen into a slumber

(horvát / Croatian)

8. Wach auf, wach auf mein frommer Christ / Ébredj, ébredj kegyes

Krisztusom / Wake up, wake up gracious Christ 2'51"

(német / German)

IV. Mária siralom / Marian lament

9. Áll a gyötrött Istenanya / Stála Matka bolestivá /

God's tormented Mother is standing 1'40"

(magyar-szlovák / Hungarian-Slovak)

10. Előttünk tündöklék Jézus keresztje /

Ahead us glitters the Cross of Jesus Christ

(magyar / Hungarian)

Jeruzsálem utca / Jerusalem street 2'47"

(magyar / Hungarian)

11. A Keresztfához megyek / To the Cross I go / Poèivaj o moj neven

(Pihenj ó én virágom / Rest, my darling) 5'13"

(magyar-baranyai közismert horvát / Hungarian-Croatian)

12. Hol vagy, édes Jézus / Where are you, sweet Jesus?

(magyar / Hungarian)

Jaj, édes méhemnek / Woe, my womb's sweet fruit 4'26"

(magyar / Hungarian)

V. Moldvai havajgatás / Lament of Moldova

13. Tavasz, tavasz / Spring, o, spring (magyar / Hungarian)

Mondd meg nekem, kicsi madár / Tell me, little bird 4'23"

(magyar / Hungarian)

VI. Dráva menti horvát húsvéti népdalok és kóló /

Croatian Easter folk songs and kolo from the Drava region

14. Lepa Mara / Szép Mara / Beautiful Mara

(horvát / Croatian)

Siroko je Drino polje / Széles a Drina mezeje /

Vast is the Drina's valley 3'28"

(horvát / Croatian)

VII. Húsvéti játékdalok / Easter game songs

15. Itthol vagy-e hidasmester / Are you at home, bridge master? 5'39"

(magyar / Hungarian)

Hoja Dund'a - Haja gyöngye (szlovák-magyar / Slovak-Hungarian)

Hajaju, hajaju (szlovák-magyar / Hungarian-Slovak)
 Wir kommen froh / Örvezdeve jövünk / We come cheerful
 (német / German)
 Sime mechy, 'ime / Varrjuk a zsákot / We sew the sack
 (szlovák / Slovak)
 16. Ma van húsvét napja / Today is Easter Day 2'10"
 (magyar / Hungarian)
 VIII. Szerb húsvéti leányjáték és kólók /
 Serbian Easter girls' game and kolos
 17. Vi'njica rodila / Megérett a meggy / The cherry has grown ripe 5'41"
 Sestra bratu porucuje / Nővér a bátyának üzeni /
 The sister sends a message to her brother
 (szerb / Serbian)
 Dunje Ranke / Ránka dunyhája / Ránka's ederdown
 (szerb / Serbian)
 IX. Krisztus feltámadása / Christ has risen
 18. Kirsztus feltámada / Christ has risen 0'48"
 (magyar / Hungarian)
 19. Christ ist erstanden / Krisztus feltámada / Christ has risen 2'04"
 (német / German)
 20. Chrystus zmartwychstal jest / Krisztus feltámadt /
 Christ is risen (lengyel / Polish) 7'30"
 Krisztus Pán z mrtvych vstal / Feltámadt Krisztus / Christ is risen
 (református szlovák / Slovak Calvinist)
 Bůh na' v'emochouci / Mindenható Istenünk / Almighty God
 (cseh / Czech)
 X. Feltámadás napja van / Today is the Resurrection's day
 21. Görög katolikus liturgikus ének / Greek Catholic liturgical chant 0'52"
 (magyar / Hungarian)
 22. Christos a înviat / Feltámadt Krisztus / Christ is risen 0'31"
 (román, ortodox liturgikus ének / Rumanian, Orthodox liturgical chant)
 XI. Alleluja
 23. Alleluia, alleluia (Latin, gregorián) 1'35"
 24. Feltámadt Krisztus ez napon / Christ is risen today 5'55"
 (magyar / Hungarian)
 Húsvéti boldog lélekkel / With happy Easter soul (magyar / Hungarian)
 U¾ skvie sa ráno vzkriesenia / Már ragyog a feltámadás reggele /
 The bright morning of Resurrection
 (evangélikus szlovák / Slovak Lutheran)
 Üdvözítőnk feltámadott / Our Saviour is risen
 (magyar / Hungarian)
 Haleluja, chvály znejte / Halleluja, dicséretet zengjete /
 Alleluia, sing praises
 (evangélikus szlovák / Slovak Lutheran)
 25. Felvirradt áldott szép napunk / The blessed day has come 1'57"
 (református magyar / Hungarian Calvinist)
 XII. Húsvéti himnusz / Easter hymn
 26. Hic est dies verus Dei (Latin)
 Az Isten igaz napja ez / This is God's true day 0'56"
 (magyar / Hungarian)
 Összidő / Total time: 76'58"
 Válogatta, szerkesztette / Edited by Kati Szvorák
 Zenei feldolgozások / Arrangements:
 Ferenc Kiss & Kati Szvorák, Rudolf Pietsch, Vujicsics Ensemble
 (Sung in the Original Languages)

Közreműködtek / with:

Gombai Tamás - hegedű

Kiss Ferenc - koboz, hegedű, brácsa, ének, citera, doromb, gitár, tambura, furulya, ütőhangszerek, tekerőlant, szájharmonika

Legedi László István - tilinka

Mohácsi Albert - nagybőgő

Nagy Zsolt - brácsa

Péterdi Péter - harmonium

Szabó Zoltán - szamica, basszprímtambura

Végh Andor - duda
MULATSCHAG GRUPPE (Bécs)
Andrea Hoffmann - hárfa, ének
Julia Lacherstorfer - ének
Hort Sackinger - ének
Rudolf Pietsch - ének
Laura Wösch - orgona
VUJICSICS ENSEMBLE (Pomáz-Szentendre)
Borbély Mihály - brácsatambura, furulya, klarinét
Győri Károly - prím-tambura, hegedű
Eredics Gábor - harmonika, basszprím-tambura
Eredics Kálmán - bőgő
Boros Tibor, Drucker Péter, Nagy Viktor, Németh Nándor, Linder Zsófia, Sasvári Borcsa, Tamási Rebeka, Tímár
Sára - ének

Arrangements:

Ferenc Kiss and Kati Szvorák, Rudolf Pietsch, Vujicsics Ensemble

Lenten Chants, Prayers, Congregational Songs,

Easter Game Songs

HCD 18268

(P) 2004 HUNGAROTON CLASSIC LTD.

Front cover: Gravestone with cross from the outskirts of Esztergom

Design - Péter Bereznai

Continuing her series exploring the festivals and celebratory events in Central and Eastern Europe Kati delve into the song and customs surrounding Easter time. Again she and her partner Tamas (along with the cream of Hungarian folk music scene) research the music from Hungary, Croatia, Moravia, Germany, Slovakia, Poland etc. From this excellent series we can clearly see that good music knows no borders.

"Alleluja... Halleluja... Alleluia... Ancient Christian songs and folksongs: these melodies opening into flower amidst enormous tensions of hatred and brotherhood, of home and strangeness send their message on this beaming disc - albeit not with the liturgy of the altar but through the temple of the living body (Kati's vocal chords as their fine organ pipes) - proclaiming through Kati's voice that the flowers of Easter's hope can only spring up from the soil of our sorrow."

Czigány György

Sung in Hungarian, Slovak, German, Rumanian, Croatian, Slovenian, Latin, Serbian, Polish and Czech.